

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 6. Cur arcana cordis ignorentur ab Angelis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

SECTIO VI.

Cur arcana corda ignorentur ab Angelis?

62. Difficilius est veram & propriam rationem reddere, cur ab Angelis ignorentur affectus voluntatis alienae, & alia quae diximus num. 39. debere ab Angelis ignorari vi testimonio Scripturae secundum communem interpretationem acceptam. Omissis autem improbabilioribus quorundam sententiis à Suarez hb. 2. c. 23. fuscè ac solidè refutatis: Becanus cap. 1. de Angelis q. 10. naturalem rationem esse putat, quia cogitans habet libertatem, ut sua cogitatio non concurrat per modum obiecti cum alterius intellectu: & negando hunc concursum, impedit ne videatur ab alio. Verum licet non sit negandum vniuersè, inesse posse exercitium libertatis in determinatione obiecti praesentis: sicut ipsa inest in Deo respectu luminis gloriae & intellectus Beati, tum ad substantiam suam, tum ad actus liberos intuitu exhibendos; huiusmodi tamen exercitium libertatis nullo modo in nobis ipsis apprehendimus ad occultandos actus nostros: & in Angelis esse nullo constat indicio. De nobis autem vel solis, vel praecipue loquuntur Patres & Scripturae negantes cognosci arcana cordis alieni nisi à Deo.

63. Suarez verò cap. citato n. 17. & c. 24. recusat ad defectum specierum, quas ait non fuisse ipis infusas ac congenitas Angelis: quippe quia non naturaliter debitas, sed potius indebitas propter bonum Reipublicae moralis: neque etiam imprimi ab Angelis secreta seruantibus, quamuis imprimi possent: quippe quia pendet à libertate Angeli occultantis, ut speciem secreti sui imprimat, aut non imprimat.

Sed contra: primò, ad cognoscendum obiectum, si praesens est per se sufficenter & proportionatum, non requiritur species, ut disp. praecedenti ostendimus. Ergo frustra recurrit ad defectum speciei. Secundo, nullum in nobis (de quibus tamen praecipue Scriptura & Patres) experimur vestigiū libertatis in imprimendis aeri speciebus nostrarum cogitationum. Ergo quoad actus nostros alio recurrendum est. Tertio, si non est in libertate cogitantis impedire ne sua cogitatio speciei sui vel habitum producat in intellectu proprio: ita neque in alieno, si parem habet visum. Ergo utriusque imprimere necessarium. Ergo ipsius cogitatio potest non minus cognosci ab intellectu alieno, quam à proprio, cum nihil aliud iuxta Suarezem requiratur. Quod si idem responderet, ostendit tantum conducibilis esse, ut vniuscuiusque cogitationes imprimat speciem intellectui proprio, quàm ut alieno: sed non probat vnum esse naturaliter subiectum magis liberati, quàm aliud.

64. Alij tertio, ut Vasq. disp. 209 c. 10. censent rationem à priori respondendam esse ex parte quidem intellectus Angelici, in ipsius limiti-

tionem naturalem: ex parte verò obiecti, in naturam illorum actuum, & specierum, & habituum, qui non habent debitam proportionem cum naturali facultate intelligendi aliorum Angelorum: ut à posteriori colligimus ex principis fidei, & locis Scripturae citatis num. 30.

Sed hanc improprietatem difficile ostendit. Etenim actus interni sunt proportionati intellectui Angeli elicenti, à quo esse cognoscuntur non tantum experimenter quando sunt: sed etiam reflexè & recordatiuè, postquam desierit esse. Ergo non videtur esse improprietati intellectui alterius Angeli, saltem perfectionis, aut aequè perfecti: ita ut illum excedant. Quod enim non est improprietatum vni, non est improprietatum alteri eiusdem speciei, & aequè perfecti, ut etià subtiliori & perfectiori in virtute intelligendi. Secundo assignari nequit, in quo sit talis improprietati cum intellectu alieno. Inuit aliqui inde oriri, quod tales actus eliciantur à nobis, non ab aliis, cum intentione & attentione vitali: ideoque nobis quidem esse intelligibiles, non aliis.

Sed contra: primò, haec responsio non valet in speciebus & habitibus, qui non eliciuntur vitaliter. Secundo, quod actus à nobis vel ab aliis eliciantur, ponit tantum extrinsecam denominationem in actu, nec vlllo modo determinat eius naturam seu substantiam. Ergo non reddit illam magis aut minus intelligibilem. Loquor de actu quoad qualitatem, quae de nouo producit: quam si vident Angeli, norunt infallibiliter ex illo indicio attentionem vitalem principiatque ita non hinc quicquid ad actum pertinet.

Dicunt aliqui propinquitatè passim ad agens esse tantum denominationem, non in se: & tamen iuuare agens ad agendum. Respondeo propinquitatem non facere agens magis potens ad calefaciendum, v. g. neque passum, magis calefactibile naturà suà: sed tantum quod iuuare passum in tra sphaeram agentis: quod, cum sit limitatum, non potest agere ad quacumque distantiam. At Aduersarij dicunt actus alienos esse naturà suà incognoscibiles Angelo, eo solo quod alieni sunt, id est, elicti ab alio: Et nisi sint naturà suà incognoscibiles: non apparet, quare sint incognoscibiles ex eo quod ab alio eliciantur: magis quàm motus localis, aut alius effectus quod ab alio fit. In quibus tamen illa conditio est manifestè impertinens.

Neque plus proficiunt alij, qui ad inhaerentem recurrunt: ita ut actus, & species, & habitus, eiusdem sint, ut per se non innotescat, nisi illis quibus identificantur, aut inhaerent: quemadmodum, inquit, sunt aliqui sensus, qui non possunt percipere nisi obiecta realiter coniuncta: imò aliqui putant tactum non percipere prima quantitate, nisi sibi realiter inhaerent.

Contra enim primò: actus producti realiter, & species, & habitus, etiam secundum rationes specificas, & comparatiuas ad obiecta, non identificantur intellectui aut vniuersitati

renia & felicitati

Refutatur variae eius fiones.

66.

Suar. Becan.

Sententia Becani refutatur.

Alia Suarezis opinio recitatur.

Alia Valquis sententia.

sed tantum ipse se habet. Inhaesio autem quae conferat potentiam multa alia non inhaerentia cognoscenti, tam obscurum est, quam id de quo est quaestio. Ac petatur omnino principia. Quaeitur enim cur cognoscat Angelus actus suos, & eiusdem speciei, & respondet, quia non potest cognoscere nisi sibi inhaerentes: id est, nisi suos, & non alienos. Secundo ut recte arguatur Rubio in 2. dist. 9. q. 4. art. 2. conclus. 1. Inhaesio actuum minus est, quam veritas inhaerentia, & intimitas, seu potius identitas substantiae & facultatis: unquam ad se ipsas. Ergo non magis potest naturalis illorum inhaerentiam agnoscere. Praeterea Angeli multa in aliis cognoscunt, quae non minus ipsis inhaerent, quam actus in se, & speciei, & habitus. Multa etiam cognoscunt sibi non inhaerentia. Ergo inhaesio videtur respectu illorum esse impertinens ad cognoscibilitatem. Quicquid sit de exemplo tactus, inhaerentibus (ut aiunt) qualitatibus ad tactum. Quod tamen falsum esse existimo. Nam experimur ad tactum rei calidissimae v. g. maioris sensum excitari, quam potuerit tam repente produci calor in parte tangente.

Respondent alii variis reperiri inter res proportionem, quae ad agendum, aut patientiam per se autem conferat: & talem proportionem deesse posse inter obiectum aliquod & actum intellectum, quae inter idem obiectum, & alium intellectum aequalem, aut etiam inferiorem, non deest. Sic oculos deteriores videre quaedam, quae meliores non vident: aut videre per aliquid, puta per crassa conspicienda, aut lucem tenuiorem, vel medium tenebrosissimum, per quod meliores non vident. Neque vero qui potest naturaliter aliquid in se agnoscere, posse statim omne ignobilissimum sensum externi non intuentur inhaerentibus, & alia quaedam ignobilissima suis obiectis in tantis agnoscere suos actus, non suos actus: mens suos actus, non habitus & speciei.

Quae respositio improprietatem aliquam naturalem hic esse posse innuit magis obscure, quam detegit. Cumque nullum discrimen appareat inter actus proprios, & alienos similes, praeter inhaesionem aut emanationem ab eodem subiecto a quo producantur: non apparet quidnam hoc extrinsecum actibus conferre possit, quod minus alieni naturaliter intelligi queat, praeterim vero ab intellectu speciei eiusdem, & solo tantum numero differente. Neque apparet, quomodo possint duo intellectus esse eiusdem speciei, si unus potest attingere aliquod obiectum, quod alter non potest, nisi ex defectu proportionis aut propinquitatis sufficientis, vel alio impedimento extrinsecum: sed ex naturali disproportione inter potentiam & obiectum. Quia tamen nihil occurrit melius: existimo huic vltima rationi sic explicatae acquiescendum esse. Maxime cum in proportione potentiarum cum obiectis, magis innotescat nobis experientia, quam ratione.

Nisi quis malit adherere Scoto, Occamo, Gabrieli, Maiori, Bassolio, & aliis quos refert & sequitur Theoph. Raynaud. dist. 4. Theolog. naturae. q. 1. art. 4. num. 8. assertentibus rationem ignorantis cogitationis cordis alienam & aequalem tantum esse quod etiam docet Pet. Hurtad. disput. 12. metaph. sect. 4. num. 31. Nimirum quia Deus id non permittit, seu negatiue impedit, non concurrendo cum intellectu, vel potius cum obiecto ad determinandum intellectum: idque propter bonum vniuersae moralis Reipublicae Angelorum, & hominum: cuius plurimum interest, ut affectus & actus interni, non sine aliis noti, nisi manifestante aut volente subiecto, regulariter saltem & ordinariè: sicut propter bonum vniuersae physici Deum negat concursus bonis & malis Angelis ad caelos, aliter mouendos aut stantes, ad terram centro suam mouendam, ad domos & vrbes euerendas, aut transportandas localiter, ad fascinandos vel deterrandos homines, nisi quando magis & malicis adhibitis aliquid tale permittit, quod per se demones sine maiorum opera, quae praesentare possent, nisi impedirentur: quae madmodum etiam permittit interdum arcanis cordis cognosci a demonibus & reuelari, quod aliquem bonum suum pro uidentia: & contingit in exorcismis & vix in Iuliodunensibus frequentissimum id fuisse testantur plures viri graues & de digni.

Quae opinio, licet haec praecipue difficultatem patiat, quod durum esse videatur Deum communiter impedire huiusmodi virtutem determinatiuam & naturalem actuum, illique liberè moderari, vel ad arbitrium eius cuius sunt actus, in nobis saltem & in Angelis bonis, quicquid sit de demonibus, quorum bonum moralis Reipublicae non eodem modo forsalsè Deus curat: maiorem tamen difficultatem patiuntur quotquot alij conantur rationem huius rei naturalem asserere, ut ex dictis supra liquet. Neque viget locus Ieremiae superius explicatus. Nam vt ostendimus num. 46. loquitur de inderutabilitate respectu actuum futurorum. Contra quod frustra opponunt Recentiores aliqui, statim post illa verba, *Ego Dominus scrutans cor & probans renes*, addi, *Qui do unicuique iuxta viam suam, & iuxta fructum aduentionum suarum*. Unde colligunt scrutationem illam cordis, quam Deus sibi vt propriam tribuit, esse de praesentibus cogitationibus, quia est illa, quae necessaria Deo est, vt reddat unicuique iuxta viam suam. Est enim inquit) postea particula huius sententiae tanta probatio prioris. Deus autem non reddit mercedem, aut penam pro operibus futuris, sed pro praesentibus & praeteritis. Frustra, inquam, hoc opponunt: quia gratis assumunt, & non probant, posteriorem assertionem esse probationem prioris: & Deum loqui tantum de scientia necessaria retributioni bonorum aut malorum operum. Quanquam omnia bona vel mala opera absolute fu-

tura pertinebunt ad retributionem, non aequam suam, sed postquam facta fuerint.

Addunt si vera esset sententia ista, Deus non occultaret alieni cordis actus Angelis, nisi ubi fieret iniuria & detrimentum accideret ei, cuius cor inspiceretur. Quae admodum de facto Deus non prohibet Angelos uti virtute sua activa ad extra, circa corpora caelestia vel sublunaria, nisi ubi fieret contra bonum vniuersi. At plerumque nulla esset iniuria si cogniti essent Angelis actus intellectus ferè omnes, & motus voluntatis indifferentes: ergo. &c. Maior est certa: quia Deus permittit causas secundas agere iuxta suam virtutem, nisi aliquid graue obstat. Et quando non fit iniuria cognito, fieret iniuria cognituro, si prohiberetur cognoscere, quod potest sine alterius detrimento. Consequens autem est absurdum. Nam sic ordinariè scrutarentur Angeli corda & cogitationes hominum.

Respondet partim coherentè id obijci ab aduersariis, qui alibi dicunt esse aliquod bonum, & quidem magnum, creaturae intellectualis, quod ipsius actus interni, non sint aliis cogniti; habetque sibi suum secretum: atque ita eius actus sint priuari domini ipsius, ut non sint iuris publici, cuiusmodi essent, si essent conspicui omnibus. Quae ratio sufficit ad ealem modum prouidentiae, quem asserimus. Sicut quia vniuerso bonum est non perire quoad suum, & quoad motum caelorum vel astrorum, à liberitate Angelorum; non permittit Deus ut illum quærent, quantum mutare possent in alium aequè commodum, & nihil aliud detrimenti allaturum.

Vrgent, quia manifestum est nullam esse hancillationem: Si potest Angelus cognoscere actus proprios, potest & alienos eiusdem speciei. Quia potest quisque Angelorum actus suos iustificantes & beatificos in seipso cognoscere, & non in alio. Et homines ipsi norunt suos, qui tamen demones latent. Nam ut ait sanctus Augustinus lib. 12. de Genes. ad lit. cap. 17. Non nouerat Sathani quantam Iob interioris esset virtutis & gratiae. Et solus Deus nouit eos qui sunt in gratia, iuxta illud Apostoli, *Notus Dominus qui sunt eius.*

Respondet primò, neque nos, neque Angelos, posse naturaliter cognoscere distinctè actus proprios supernaturales iustificantes, sed tantum confusè experimentaliter, non eos satis & infallibiliter discernendo à naturalibus. Quamuis enim actus supernaturales differant à naturalibus, non solum entitate, sed etiam modo tendendi magis perfectè & laudabili, puta maiore amplitudine cordis, vniuersalitate, & efficacia, seu firmitate affectus, adhaesione & familiaritate cum Deo: non tamen nõ sunt Angeli naturaliter totam illam perfectionem suorum actuum supernaturalium, neque distinctè eos attingendi secundum illam perfectionem qua excedunt mensuram illius gradus ad quem natura non potest

asurgere. Neque dicat demones posse id infallibiliter coniectari, propter experientiam qua norunt alios cum similibus actibus penas inferni euasisse, & beatitudinem obtinuisse. Hæc enim coniectura non est infallibilis, quia non norunt euidenter & infallibiliter virtutes naturalibus, nisi id quod in huiusmodi actibus commune est actibus supernaturalibus & naturalibus: ut ut similia nouerint in aliquibus actibus eorum qui damnantur, vel potius posse possunt naturaliter, si non impediuntur. Confirmatur quia sicut non possunt Angeli naturaliter cognoscere perfectè & germanè alia gratia supernaturalia in substantia: ita neque actus suos supernaturales: quia de re plura dicemus inferius sect. 8.

Resp. 2. quod attinet ad actus beatificos: illos multò magis excedere naturalem virtutem cognoscendi, siue ipsius Beati, siue alterius Angeli. Quare præter notitiam supernaturalem experimentalem, & reflexionem virtualem ipsiusmet visionis beatificæ supra seipsam, quam habet quilibet Beatus, non cognoscit vllò actu naturali eandem visionem distinctè & germanè: neque potest virtutibus solis naturalibus ita cognoscere; sed confusè tantum & analogicè. Quo pacto posse à demones quoque cognosci, nisi impedirentur, non apparet implicare. Quæ verò hæc repugnant etiam dictis disp. 8. nam. 35. de specie relicta ex visione temporaneæ Dei, eiusque visionis recordatione. Quia non ibi diximus recordationem tam perfectam haberi posse solis naturalibus, etiam posita specie relicta ex visione: sed absolute posse haberi.

Instant vltimò, sanctos Patres contradicere aperte sententiæ nostræ. Aijunt enim Angelos non magis posse cognoscere cogitationes cordis, quam futura. Respondeo soluni Athanasium, qui hoc dicit, citari ab aduersariis in lib. questionum. Athanasium q. 97. Qui tamen liber Athanasij non est, sed recentis auctoris ignoti, ut ostendit Bellarm. in lib. de script. Eccles. in ijs observationis in tomum. 4. Athanasij. Contra verò sententiæ nostræ fauent S. Basil. & Zeno Veron. Augustin. Gregor. Magnus, Beda, Theodoret, & Theophylact. locis relatijs. 58. & 59. Fauent etiam plurimi recentiores energumenum experientia, in quorum exorcismis frequentissimè fuerunt cogitationum detractiones, volentibus, aut non reuoluntibus ipsi cogitantibus. In quaestione autem facti multum experientia tribuentur.

SECTIO VII.

Appendix ad locutionem & illuminationem Angelorum.

Iuxta eandem sententiã, quam ut præbabilem defendimus, facile est explicare

Solutur prima obiectio coram illam sententiã.

Secunda obiectio.

August.

Angeli nõ cognoscunt naturaliter actus suos supernaturales distinctè & perfectè.

Tertia obiectio ex ss. Patribus.

Athanasius.

Bellarmino.